

Προληπτική ιατρική: Μεσαίωνας & Αναγέννηση

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Αλλαγές προς το χειρότερο στους τομείς της ατομικής και δημόσιας υγιεινής παρατηρούνται κατά το Μεσαίωνα, αλλά και την Αναγέννηση. Η δημιουργία μεγάλων πόλεων επιτείνει τα προβλήματα, για να έρθει η ανακάλυψη του εμβολίου της ευλογιάς και να δώσει ελπίδες για τη βελτίωση της κατάστασης.

Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση - υπό τη μορφή σειράς άρθρων - της διπλωματικής εργασίας που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

δ. Μεσαίωνας

Στο μεσαίωνα η κατάσταση στην ατομική και δημόσια υγιεινή αλλάζει. Οι περιγραφές που έχουμε από εκείνη την εποχή κάνουν λόγο για πόλεις με πυκνοκατοικημένα σπίτια, έλλειψη αποχετεύσεων και μολυσμένο πόσιμο νερό. Μετά από αντίδραση του κόσμου αναδιοργανώθηκαν οι ιατρικές σχολές στην Ευρώπη, ιδρύθηκαν άσυλα υπό την επίβλεψη της εκκλησίας, ελήφθησαν μέτρα για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των πολιτών και ξεκίνησαν δράσεις για την

καταπολέμηση των επιδημιών που προέρχονταν από λοιμώδη νοσήματα, τα οποία εκείνη την εποχή βρισκόταν σε έξαρση.

ε. Αναγέννηση, 17^{ος} και 18^{ος} αιώνας

Η κατάσταση της δημόσιας υγείας συνεχίζει να είναι υποβαθμισμένη και κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης. Η ατομική υγιεινή έχει εγκαταλειφθεί, τα δημόσια λουτρά αποτελούν εστία μόλυνσης και τα λοιμώδη νοσήματα βρίσκονται σε έξαρση. Φωτεινή εξαίρεση της εποχής αποτελεί η διαπαιδαγώγηση του λαού σε θέματα υγιεινής, για πρώτη φορά, από τον Giovanni Filippo Ingrassia το 1553[1]. Το 17^ο αιώνα παρόλο που η κατάσταση της δημόσιας υγείας δε διαφοροποιείται ιδιαίτερα από το μεσαίωνα και την αναγέννηση, ωστόσο γίνονται κάποια σημαντικά βήματα. Αναπτύσσεται η περίθαλψη των ασθενών και των απόρων, ανακαλύπτονται οι πρώτοι ζωντανοί μικροοργανισμοί και συστήνεται συμβούλιο υγιεινής και ιατρικό συμβούλιο.

Ο 18^{ος} αιώνας αποτελεί σταθμό για τη δημόσια υγιεινή. Πολλά και σημαντικά γεγονότα έλαβαν χώρα τον αιώνα αυτό όπως η βιομηχανική επανάσταση. Μια από τις κυριότερες αλλαγές που συνδέθηκε με τη βιομηχανική επανάσταση, και επηρέασε άμεσα την ατομική και δημόσια υγιεινή, ήταν η αύξηση του πληθυσμού των πόλεων. Η αύξηση αυτή συνοδεύτηκε από άθλιες συνθήκες διαβίωσης, μεγάλα ποσοστά αλκοολικών, άνοδο της θνησιμότητας και πολλά υγειονομικά προβλήματα.

Αντίβαρο σε αυτά αποτέλεσε η ανάπτυξη της υγιεινής ως ξεχωριστής επιστήμης που συνδέθηκε με την έκδοση ενός εννιάτομου συγγράμματος από τον J.P.Frank με τον τίτλο «Σύστημα άρτιας μονάδας». Το σύγγραμμα αυτό περιγράφει τα περισσότερα θέματα της σημερινής δημόσιας και κοινωνικής υγιεινής και δίκαια θεωρείται ο πρόδρομος της σύγχρονης υγιεινής[2]. Επιπλέον, ελήφθησαν διάφορα υγειονομικά μέτρα που αφορούσαν την ίδρυση ταμείων κοινωνικής ασφάλειας και την καταγραφή των ασθενών.

Τέλος, σημαντική συμβολή του 18ου αιώνα ήταν η ανακάλυψη του δαμαλισμού, δηλαδή ο εμβολιασμός για την πρόληψη της ευλογιάς που προκάλεσε το θάνατο σε εκατομμύρια ανθρώπους. Ο νόμος που θεσπίστηκε για τον υποχρεωτικό δαμαλισμό στηριζόταν σε τρεις βασικούς κανόνες. Ο πρώτος αφορούσε την υπεροχή του γενικού συμφέροντος απέναντι στο ατομικό, ο δεύτερος τη «θυσία» της μειοψηφίας, εφόσον δεν υπήρχε δυνατότητα άλλης επιλογής, για την προστασία της υγείας της πλειοψηφίας του πληθυσμού και ο τρίτος αναφερόταν στην επιλογή της πρόληψης έναντι της θεραπείας. Αυτοί οι τρεις κανόνες υιοθετήθηκαν από τη σημερινή δημόσια υγιεινή.

[1] Θεοδοσίου Ζαβιτσάνου, ό.π., σελ. 192.

[2] Θεοδοσίου Ζαβιτσάνου ό.π., σελ. 202.